

Grzegorz Łuszczak

Multimedialne programy edukacyjne dla dzieci w młodszym wieku szkolnym

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 1, 59-67

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pani prosi:

- Dodaj liczby, przeczytaj czytanke.

A on patrzy, źle się czuje, myśli że pani robi na niego jakąś łapankę.

- Maćku, dzisiaj złą ocenę dostajesz, coraz bardziej z nauką od klasy odstajesz.

Co tam szkoła, dom, nauka? On tylko komputerowych nowości szuka. Nie rozumie, że ta droga prowadzi donikąd, że o własnych siłach już nie wyjdzie stąd.

Ta opowieść dobrze kończy się na szczęście. Chłopcu pomogła rodzina i normalna do niego wróciła kraina. Zrozumiał, że życie to nie tylko gry i komputery, ale również rodzice, szkoła, książki i małe litery.

Dzisiaj Maciek nie tylko gra na komputerze, ale również kopie piłkę z kolegami, dobrze się uczy, jeździ na rowerze.

Maria Rysz

dr Grzegorz Łuszczak

Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum” w Krakowie

MULTIMEDIALNE PROGRAMY EDUKACYJNE DLA DZIECI W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM

*„Środki masowego przekazu są neutralne tylko jako narzędzia,
ale nie jest neutralny użytek, jaki jest z nich czyniony.
Każdy, kto pracuje w mediach, jest w jakiś sposób wychowawcą”.*

Kardynał Zenon Grocholewski

Przekroczenie progu XXI wieku budzi w nas wiele wątpliwości i pytań egzystencjalnych. Często zadajemy pytania dotyczące rozwoju i edukacji dziecka i młodzieży. Zastanawiamy się nad systemami, metodami pracy, wprowadzając różnego typu innowacje, decyzje zmian w wychowaniu nie tylko

w szkole, lecz również w przedszkolu. Przeobrażenia społeczne spowodowały także zmiany w potrzebach wychowania i rozwoju, zwrócono uwagę na to, że koniecznością staje się edukacja zorientowana na dziecko, troska o jego prawidłowy rozwój. Pogłębienie przekonania o doniosłości edukacji w okresie dzieciństwa staje się wyzwaniem współczesnej edukacji¹.

Dotychczas w literaturze wielokrotnie nawiązywano do osoby dziecka. Między innymi wskazywano na jego aspekt rozwojowy w różnorodnych koncepcjach (czyli metamorfozę fizyczną i procesów poznawczych) oraz edukację w placówkach oświatowych – na przykładzie wszelkich metod, technik i form. Głównie do spopularyzowania psychologii rozwojowej przyczynili się psychologowie (A. Brzezińska, H. Bee, J. Bruner, J. Piaget, M. Przetacznik-Gierowska, H. R. Schafer, S. Szuman, M. Tyszkowa, L. Wołoszynowa i L. S. Wygotski). Natomiast do obszaru edukacji i tkwiących w nim problemów odnosili się K. Chałas, K. Denek, J. Karbowniczek, T. Lewowicki, Z. Melosik, E. Murawska, S. Palka, W. Prokopiuk, J. Semków, I. Surina i S. Sztobryn.

Obecnie na temat środków masowego przekazu powiedziano i napisano już wiele. Jest to zagadnienie, które w dalszym ciągu wzbudza wiele kontrowersji. Było ono już tematem przewodnim podczas kilkudziesięciu, a nawet kilkuset konferencji i seminariów naukowych, które zostały zorganizowane w ostatniej dekadzie na terenie naszego kraju. Do problematyki mass mediów odnoszono się w licznych dyskursach pedagogicznych. Głównie wskazywano na środki masowego przekazu jako czynniki zagrażające rozwojowi dziecka w sferze fizycznej, psychicznej, moralnej, społecznej, a także umożliwiające najmłodszym nabywanie nowych umiejętności. Zdaniem J. Karbowniczek i M. Grabowskiego² mass media posiadają dobre i złe strony. Z jednej strony są one narzędziami poszerzającymi wiedzę, a w innym ujęciu środkami uzależniającymi i prowadzącymi do zwiększenia zachowań agresywnych i upowszechnienia zjawiska przemocy wśród najmłodszych. Autorzy uważają, że są to środki, które w wielu sytuacjach stają się ucieczką wirtualną od codziennych problemów, a w konsekwencji człowiek uzależnia się od niego, tak jak od innych używek: alkoholu, narkotyków czy leków.

M. Sitarczyk za E. Stuckim³ podkreśla, że mass media – a w tym komputer i telewizja – mają pozytywne znaczenie w perspektywie rozwoju dziecka i osiaganiu przez niego dojrzałości. Na początku dwudziestego pierwszego wieku środki masowego przekazu umożliwiają jednostkom:

- zdobywanie nowych wiadomości,
- rozwijanie i wzbogacanie słownika,

¹ Zob. S. Włoch, *Pedagogia widzialna i niewidzialna w edukacji przedszkolnej. Aspekty rozwojowe*, [w:] *Rozwój i edukacja dziecka: szanse i zagrożenia*, red. S. Guz, Lublin 2005, s. 53.

² Por. J. Karbowniczek, M. Grabowski, *Kilka słów o oddziaływaniu Internetu na psychikę dzieci i młodzieży*, [w:] *Wychowanie i nauczanie w społeczeństwie otwartym – wybrane zagadnienia*, red. W. Grelowska, E. Kielska, Radom 2010, s. 24.

³ M. Sitarczyk, *Bohaterowie telewizyjni w perspektywie dzieci sześciolatków. Kontekst emocjonalny i społeczny*, [w:] *Rozwój i edukacja dziecka: szanse i zagrożenia*, red. S. Guz, Lublin 2005, s. 353.

- kształtowanie pojęć,
- rozwijanie zainteresowań i zdolności poznawczych,
- kształtowanie osobowości,
- kształtowanie postaw społeczno-moralnych,
- przeżywanie emocji i uczuć,
- przyjmowanie postaw konsumenckich,
- inspirowanie do zabawy,
- rozwijanie twórczości plastycznej.

Upowszechnienie się mediów elektronicznych – zdaniem Z. Kosyrza⁴ – wpływa na zmianę mentalności współczesnego człowieka. Jest niewątpliwą prawdą, że dostępne nam środki (...) pozwalają „wznieść się ponad język”, z pomocą którego upowszechniliśmy dotychczas myślenie przyczynowo-skutkowe, linalne pojmowanie czasu, monitystyczne i obiektywistyczne rozumienie świata, a także – racjonalny i zintegrowany indywidualny podmiot. Z rozważań autora wynika, że wielopoziomowy charakter konstruowania podmiotowości w połączeniu ze stosowanymi mediami pozwala przyjąć jednostce krytyczny dystans do werbalnej rzeczywistości oraz przekroczyć ramy społeczne, bezpośrednio powiązane z dominującą kulturą scjentyzmu.

Z literatury psychologiczno-pedagogicznej wynika, że mass media oddziałują na jednostkę, zaspokajając jej potrzebę poznawczą (uzyskiwanie informacji i wiedzy na temat świata oraz wyjaśnień dotyczących różnych zagadnień i problemów); afektywną (dostarczanie nowych, emocjonalnych oraz estetycznych doświadczeń); osobistej integracji (rozszerzenie kontaktu z innymi członkami społeczeństwa); redukcji napięcia (dostarczenie rozrywki i umożliwienie miłego spędzenia wolnego czasu). Możemy, więc przyjąć, że nie ma obecnie wątpliwości, co do samego wpływu mediów na odbiorców, jednak zasięg i stopień intensywności tego wpływu jest różny⁵.

Obecnie mass media są postrzegane przez naukowców jako swoiste „medium”. Na początku XXI wieku dążą one nie tylko do ukształtowania osobowości współczesnego człowieka, ale także wpływają na jego codzienne funkcjonowanie. Jedni uważają, że są to niezastąpione narzędzia informacyjne, komunikacyjne i kulturalne, a w opinii innych stanowią one poważne zagrożenie dla najmłodszych w dobie postępującej globalizacji. Z powyższych refleksji wynika, że mass media są nie tylko środkami informacyjnymi, ale także komunikacyjnymi. W literaturze – z zakresu edukacji medialnej – pojawia się nowy wątek odnoszący się do środków społecznego oddziaływania. Są one postrzegane przez naukowców również jako środki dydaktyczne, które wspomagają proces nauczania i wycho-

⁴ Zob. Z. Kosyrz, *Osobowość wychowawcy. Być wychowawcą w zmiennych i dynamicznych warunkach życia społecznego*, Warszawa 2005, s. 236.

⁵ A. Podolski, *Postawy a mass media*, [w:] *Polski system edukacji po reformie 1999 roku. Stan, perspektywy, zagrożenia*, red. R. Pęczkowski, Poznań – Warszawa 2005, s. 139.

wania. W ujęciu Cz. Kupisiewicza⁶ środki masowego przekazu przyczyniają się do kształcenia równoległego (czyli zabiegów dydaktycznych realizowanych równolegle wobec kształcenia odbywającego się na terenie szkoły) i zdalnego (tzw. Działalności dydaktycznej prowadzonej na odległość i polegającej na samodzielnej pracy ucznia). Ten ostatni czynnik odnosi się przede wszystkim do tzw. kształcenia w formie e-learningu i Internetu.

Celem niniejszego opracowania jest zaprezentowanie multimedialnych programów edukacyjnych jako wiodących komponentów w kształtowaniu osobowości i postaw u dzieci w młodszym wieku szkolnym.

Pojęcie mass media pojawiło się po raz pierwszy w latach czterdziestych XX wieku na terenie Stanów Zjednoczonych. Stanowi ono podstawowy przedmiot badań dla edukacji medialnej⁷. Mass media według W. Okonia to urządzenia przekazujące określone komunikaty poprzez kontakty pośrednie. W. Okoń⁸ do środków masowego przekazu zalicza między innymi radio, telewizję oraz prasę. Natomiast inaczej zagadnienie to sformułował drugi dydaktyk – Cz. Kupisiewicz⁹, według którego mass media to środki społecznego komunikowania się o szerokim zasięgu. Do środków masowego przekazu zaliczył on: fonografię, Internet, prasę, radio, telewizję.

Środki masowego przekazu – posługując się obrazami i dźwiękiem – przekazują odbiorcom zasadnicze treści. Proces ten może mieć charakter bezpośredni lub pośredni. W pierwszym rodzaju treść komunikatu jest przekazywana bezpośrednio odbiorcy. Dokonuje się to poprzez nadawcę w ramach kontaktu interpersonalnego. Natomiast w sposób pośredni jest ona przekazywana za pomocą dźwięku, słowa i obrazu.

Mass media zawsze – jako publikatory o szerokim zasięgu – pełnią określone funkcje:

- edukacyjną,
- informacyjną,
- interpretacyjną,
- kulturową,
- rozrywkową,
- wychowawczą.

Inne funkcje z kolei przedstawia W. Strykowski. Są to:

- emocjonalno-motywacyjna – oddziałująca poprzez wzruszenie, przeżycie emocjonalno-ekspresyjne, rozbudzająca zaciekawienie materiałem nauczania;
- działaniowo-interakcyjna (umożliwiająca wzajemne komunikowanie się, wymia-

⁶ Zob. Cz. Kupisiewicz, M. Kupisiewicz, *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 2009, s. 176.

⁷ Zob. *Edukacja medialna*, red. J. Gajda, S. Juszczyk, B. Siemieniecki, K. Wenta, Toruń 2002, *Edukacja medialna w społeczeństwie informacyjnym*, red. S. Juszczyk, Toruń 2002.

⁸ W. Okoń, *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa 1998, s. 392.

⁹ Por. Cz. Kupisiewicz, M. Kupisiewicz, *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 2009, s. 176.

- nę informacji oraz prowadzenie dialogu z innymi),
- poznawczo-kształcąca – stanowiąca źródło informacji, narzędzie rozwoju procesów percepcyjnych.

Współcześnie nawiązuje się także do modeli przedstawiających proces komunikowania. Głównie są to zachodnie modele. Stanowią one fundament dla funkcjonowania mediów.

J. Gajda¹⁰ wskazuje na następujące modele:

- wszechmocny propagandy,
- aktu perswazyjnego,
- dyfuzyjny,
- wspólnoty doświadczeń,
- socjologiczny,
- społeczno-kulturowy,
- lingwistyczny.

M. Wolska-Długosz¹¹ wyróżnia trzy rodzaje wpływu mass mediów na jednostkę:

- a) **bezpośredni** – występuje najczęściej u dzieci, które bezpośrednio po obejrzeniu programu często reagują bardzo żywiołowo, uzewnętrzniając stan swoich uczuć, (radość, smutek, odwaga, lęk, aktywność);
- b) **kumulatywny** – charakteryzuje się rozciągnięciem w czasie, z reguły początkowo jest niedostrzegany. Proces wpływu rozkłada się na poszczególne etapy, gdzie poprzedni przygotowuje następny; często porównywany jest do mozaiki, w której efekt widoczny dla otoczenia staje się w etapie końcowym i po dłuższym czasie. Klasycznym przykładem wpływu kumulatywnego jest wynik wielokrotnego obejrzenia filmu, który początkowo budził gwałtowny sprzeciw i krytykę, po kilku seansach negatywna ocena ulega widocznemu złagodzeniu, a nawet całkowitemu zatarciu. Zjawisko częstego powtarzania łagodzi ostrość bodźców otrzymanych podczas pierwszego seansu. Tak dzieje się podczas oglądania przez młodzież filmów z widoczną agresją. Zaobserwowano, że wielu młodych widzów przechodzi od skrajnej krytyki do nawet pewnej przyjemności z oglądanych obrazów;
- c) **podświadomy** – zachodzi w sposób nieświadomy. Treści lub obrazy penetrują psychikę człowieka, dając o sobie znać dopiero na końcu procesu. Charakteryzuje się skrytością działania. W tym celu poszukuje się coraz to nowszych technik, zmierzających do wpływu na konkretną jednostkę, jak i na całe społeczeństwo. Wraz z ich poznaniem i ujawnieniem kończy się lub przynajmniej wyraźnie słabnie ich wpływ na psychikę człowieka.

¹⁰ J. Gajda, *Dominująca rola mass mediów i hipermediów w kulturze i edukacji*, [w:] *Edukacja medialna*, red. J. Gajda, S. Juszczyk, B. Siemieniecki, K. Wenta, Toruń 2002, s. 50–54.

¹¹ Zob. M. Wolska-Długosz, *Wpływ reklamy na zachowanie się dzieci i młodzieży*, Świętokrzyskie Centrum Edukacji na Odległość, Zeszyty naukowe, 2006, nr 2, s. 328.

Ważną rolę w edukacji dzieci w młodszym wieku szkolnym odgrywa także komputer. Jest to urządzenie, które wkroczyło w nasze codzienne życie i nie sposób obyć się bez niego. Wiek XXI nazywany jest wiekiem informatycznym i nie bez powodu nie ma najmniejszych wątpliwości, że komputer jest nowoczesnym narzędziem edukacyjnym. Wiele programów służy do nauki oraz sprawdzania wiadomości dzieci z różnych obszarów działalności dziecka w pierwszym szczeblu edukacyjnym. Niewątpliwym walorem komputera jest jego atrakcyjność. Jest to urządzenie wartościowe, ponieważ stanowi pewną pomoc w: przygotowaniu przez nauczycieli zajęć dydaktycznych, realizacji wyznaczonych programem kształcenia treści wspomaganych komputerowo, diagnozowaniu i kontrolowaniu postępów rozwojowych ucznia, realizacji zajęć reedukacyjnych i korekcyjno-wyrównawczych, utrwaleniu przyswojonej wiedzy i ćwiczeniu nabytych umiejętności.

Tradycyjny model edukacyjny, w którym nauczyciel posiada patent na wiedzę, a uczeń posłusznie tę wiedzę przyswaja, w chwili obecnej należałoby uznać za bezpowrotnie odchodzący w przeszłość. Zadaniem współczesnego nauczyciela jest nie tylko podążać za nowościami, ale działać tak, by wyprzedzać o krok swoich uczniów. Rzeczywistość medialna w edukacji wczesnoszkolnej okazuje się mglista, ale jednocześnie napawa optymizmem fakt, że z roku na rok przybywa nauczycieli, którzy coraz lepiej radzą sobie z wyzwaniem technologicznymi, co daje nadzieję na „rozświetlenie” procesu wczesnego nauczania¹².

Multimedialne programy edukacyjne stanowią ważne ogniwo w sferze edukacji medialnej. Obok podręczników są one drugim komponentem edukującym najmłodsze pokolenie. Dotychczas w opracowaniach encyklopedycznych brakuje właściwego ustalenia terminologicznego dla tego zagadnienia.

Aktualnie wskazuje się na pojęcie kształcenia multimedialnego. Jest to strategia dydaktyczna, która charakteryzuje się wykorzystaniem w procesie kształcenia odpowiednio dobranych, a tym samym uzupełniających się środków dydaktycznych. W ten sposób uczniowie mają możliwość pozyskiwania wiedzy z różnych źródeł informacji. Poprzez kształcenie multimedialne dąży się do wykształcania u dzieci niezbędnych umiejętności, które będą im potrzebne do dalszego funkcjonowania we współczesnym świecie. Kształcenie multimedialne prowadzi do nabywania umiejętności komunikowania się w różnych okolicznościach, przetwarzania informacji, współdziałania w innymi osobami w toku pracy zespołowej i rozwiązywania problemów.

Wcześniej do zestawów multimedialnych zaliczano podręczniki, skrypty, zdjęcia, plansze, nagrania, przezrocza i foliogramy. Obecnie są one praktykowane w CD i innych oprogramowaniach komputerowych.

Dzieciom w młodszym wieku szkolnym proponuje się różnorodne programy komputerowe, które składają się z animacji, grafiki, efektów dźwiękowych i rebusów.

¹² T. Kłosińska, *Kompetencje medialne nauczycieli wczesniej edukacji*, [w:] *Pedagogika alternatywna. Postulaty, projekty i kontynuacje*, t. 2, red. B. Śliwerski, Kraków 2007, s. 104.

Głównie są one ukierunkowane na wspomaganie procesu edukacyjnego w zakresie ogólnego rozwoju, uwrażliwienia słuchu i stymulowania mowy. Wiele z nich proponuje nie tylko bajki, gry dydaktyczne i zabawy, ale także ukierunkowuje na poznawanie liter, ortografii, matematyki, muzyki, przyrody i rozwijania umiejętności plastycznych. Należy stwierdzić, że komputer – jako jeden z elementów technologii informacyjnej – pozwala rozwinąć nie tylko umiejętności informatyczne, ale także stwarza warunki dla rozwoju jednostki w młodszym wieku szkolnym.

Komputerowe programy edukacyjne – według J. Kujawińskiego¹³ – można podzielić na:

1. **instruujące** (przekazujące pewien zasób informacji, elektroniczne podręczniki),
2. **wspomagające** (działające na zasadzie sprzężenia zwrotnego, czyli jako nauczanie programowane),
3. **testujące** (pozwalające sprawdzać osiągnięcia uczniów).

Wybrane multimedialne edukacyjne programy komputerowe – zdaniem B. Panasiuka¹⁴ – powinny być:

- ✓ wspomagającymi rozwój dziecka,
- ✓ dostosowane do wieku, możliwości i potrzeb dziecka,
- ✓ pozbawione elementów agresji i przemocy,
- ✓ atrakcyjne pod względem treści i formy,
- ✓ przystępne cenowo,
- ✓ dostosowane do posiadanego sprzętu komputerowego,
- ✓ poprawne metodycznie,
- ✓ interakcyjne (powodujące wzajemne komunikowanie się),
- ✓ niezawodne w działaniu, posiadające gwarancję i serwis,
- ✓ łatwe w obsłudze,
- ✓ poprawne językowo, zgodne z polską tradycją i kulturą.

Obecnie na rynku dostępne są różnorodne oprogramowania multimedialne, ukierunkowane na edukację małego dziecka. Między innymi wskazuje się na multimedialne systemy edukacyjne Computer Based Training, Dialog Video, Interactive Video i Teachware. Są one bardzo ważnymi oprogramowaniami. Nie tylko prowadzą osobę uczącą się przez kolejne partie materiału, ale także oceniają poziom jej wiedzy, a w konsekwencji obierają dla niej odpowiednią strategię nauczania. Z literatury wynika, że nauczyciele na lekcjach języka obcego wykorzystują specjalne programy PC do nauki języka nowożytnego (angielskiego, niemieckiego i francuskiego). Lekcja nagrana na dysku zastępuje lektora, ale także odpytuje z poszczególnych słówek, wyjaśnia zasady wymowy oraz nagrywa wypowiedzi ucznia w celu analizy porównawczej z nagraniami oryginalnymi. Natomiast na zajęciach zintegrowanych – nauczyciele posługują się komputero-

¹³ Por. J. Kujawiński, *Postęp pedagogiczny w szkole*, Poznań 2008, s. 105.

¹⁴ B. Panasiuk, *Komputer w przedszkolu*, [w:] *Edukacja przedszkolna na przełomie tysiącleci. Wybrane zagadnienia*, red. S. Guz, Warszawa 2001, s. 244–245.

wymi animacjami i prezentacjami multimedialnymi. W niektórych bibliotekach szkolnych są już także widoczne komputery (zakupione w ramach projektu Europejskiego Funduszu Społecznego), które posiadają odpowiednie łącze do Internetu, a także mają zainstalowane programy ułatwiające dzieciom szybkie wyszukiwanie e-booka.

Współczesna technologia informacyjna nie stanowi „panaceum” na poprawę edukacji. Daje ona tylko powierzchniowy fundament do funkcjonowania w strukturach gospodarczych, politycznych i społecznych w globalnym społeczeństwie. Ważne jest także wykształcenie u uczniów umiejętności poszukiwania informacji. Wówczas świadczy ona nie tylko o określeniu posiadanej informacji, krytycznej oceny tej wartości, ale także efektywnego wykorzystania tego zasobu w realizacji poszczególnych celów. Z perspektywy czasu należy wnioskować, że sama umiejętność obsługi komputera dzisiaj już nie wystarcza uczniowi. Musi on także posiadać pewną wiedzę o świecie.

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że multimedialne programy edukacyjne umożliwiają dziecku w młodszym wieku szkolnym:

- zapamiętanie i utrwalenie poznanych treści,
- poprawę funkcjonowania procesów poznawczych (np. pamięci, spostrzegania i wyobraźni),
- poznawanie świata poza książką,
- odkrywanie sekretów tkwiących w przyrodzie,
- naukę czytania i pisanie.

Grzegorz Łuszczak

Bibliografia:

- Gajda J., *Dominująca rola mass mediów i hipermediów w kulturze i edukacji*, [w:] *Edukacja medialna*, red. J. Gajda, S. Juszczyk, B. Siemieniecki, K. Wenta, Toruń 2002.
- Juszczyk S. (red.), *Edukacja medialna w społeczeństwie informacyjnym*, Toruń 2002.
- Karbowniczek J., Grabowski M., *Kilka słów o oddziaływaniu Internetu na psychikę dzieci i młodzieży*, [w:] *Wychowanie i nauczanie w społeczeństwie otwartym – wybrane zagadnienia*, red. W. Grelowska, E. Kielska, Radom 2010.
- Karbowniczek J., *Zmiany w edukacji wczesnoszkolnej po wprowadzeniu reformy systemu oświaty*, Częstochowa 2008.
- Kłosińska T., *Kompetencje medialne nauczycieli wczesniej edukacji*, [w:] *Pedagogika alternatywna. Postulaty, projekty i kontynuacje*, t. 2, red. B. Śliwerski, Kraków 2007.
- Kosyrz Z., *Osobowość wychowawcy. Być wychowawcą w zmiennych i dynamicznych warunkach życia społecznego*, Warszawa 2005.
- Kujawiński J., *Postęp pedagogiczny w szkole*, Poznań 2008.
- Kupisiewicz Cz., Kupisiewicz M., *Słownik pedagogiczny*, Warszawa 2009.
- Okoń W., *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa 1998.
- Panasiuk B., *Komputer w przedszkolu*, [w:] *Edukacja przedszkolna na przełomie tysiącleci. Wybrane zagadnienia*, red. S. Guz, Warszawa 2001.
- Podolski A., *Postawy a mass media*, [w:] *Polski system edukacji po reformie 1999 roku. Stan, perspektywy, zagrożenia*, red. R. Pęczkowski, Poznań – Warszawa 2005.

- Sitarczyk M., *Bobaterowie telewizyjni w percepcji dzieci sześcioletnich. Kontekst emocjonalny i społeczny*, [w:] *Rozwój i edukacja dziecka: szanse i zagrożenia*, red. S. Guz, Lublin 2005.
- Włoch S., *Pedagogia widzialna i niewidzialna w edukacji przedszkolnej. Aspekty rozwojowe*, [w:] *Rozwój i edukacja dziecka: szanse zagrożenia*, red. S. Guz, Lublin 2005.
- Wolska-Długosz M., *Wpływ reklamy na zachowanie się dzieci i młodzieży*, Świętokrzyskie Centrum Edukacji na Odległość, Zeszyty naukowe, 2006, nr 2.

STRESZCZENIE:

Multimedialne programy edukacyjne dla dzieci w młodszym wieku szkolnym

W artykule podjęto jeden z ważniejszych problemów dotyczących roli i znaczenia multimedialnych programów edukacyjnych w nauczaniu dzieci. Wszyscy żyjemy w czasach, gdzie technologie informacyjne stały się wielkim i tajemniczym „światem” jednostki. Zastosowanie komputerowych programów edukacyjnych posiada dużą wartość w kształceniu najmłodszych, stwarza znakomite warunki do rozwoju myślenia twórczego, przyspiesza i ułatwia nabywanie różnorodnych umiejętności: czytania, pisania, słuchania, rozumowania, liczenia. Odgrywa ważną rolę również w diagnozie i terapii pedagogicznej. Dzięki programom edukacyjnym zajęcia zintegrowane stają się bardziej atrakcyjne i urozmaicone.

Słowa kluczowe: multimedialne programy edukacyjne, mass media, komputer, kształcenie, technologie informacyjne.

SUMMARY:

Multimedia educational programs for children at early school age

The paper was one of the major problems concerning the role and importance of educational multimedia programs for teaching children. We all live in an age where information technology has become a great and mysterious „world” units. The use of computer education programs have great value in early education, creates conditions for development of creative thinking, quicker and easier to acquire various skills: reading, writing, listening, reasoning, numeracy, plays an important role in the diagnosis and educational therapy. Through educational programs integrated classes are becoming more attractive and varied.

Key words: multimedia educational programs, mass media, computer, education, information technology.

